

Liturgie voor zondag 10 november 2024

8^e van de Herfst

Doopsgezinde Gemeente Aalsmeer

Voorganger: ds. Jaap Brüsewitz

Muzikale ondersteuning: Valeriya Zakopay

Lezer: Gerda Misset

Kerkenraadslid: Arida van Oudenallen

Een kameel door het oog van een naald, onmogelijk...?

Muziek

Gemeentezang: 286, 1 en 2

Inkeer en bemoediging

Bemoediging, woorden waarmee we aangeven dat we er niet alleen voorstaan. Omdat misschien juist dat gevoel van alleen zijn, van eenzaamheid, ook een kiem kan zijn van liefdeloosheid. Al lijkt de Eeuwige verborgen en niet zichtbaar, als we proberen te geloven in zijn naam: ik zal er zijn, zijn we al op zoek naar dat wat ons moed geeft, daarom zeggen we, dat:

Onze hulp is in de naam van de Eeuwige,
die hemel en aarde gemaakt heeft,
die ons geschapen heeft naar zijn beeld,
op hem gelijkend,
als mensen voor elkaar,
schouder aan schouder,
die ons kent bij onze naam,
trouw blijft tot in eeuwigheid
en nooit loslaat het werk van zijn handen. AMEN

Groet

Genade zij ons en vrede van God, onze Vader en van Jezus Christus, onze Heer, door de Heilige Geest. Amen

Gemeentezang: 286, 3

Met elkaar delen (kaarsen aansteken voor degenen aan wie we denken) en mededelingen

Inleiding

Deze laatste zondagen voor Advent, worden ook wel de zondagen van de voleinding genoemd. We maken de balans op. En wellicht is dat ook juist in onze heftige tijd belangrijk. Er gebeurt veel in de ons omringende wereld. De vraag dringt zich op waar ben ik in dat verhaal. En wat is mijn geloof, mijn vertrouwen? Vertrouwen in een goede afloop. De vraag van de mens, die we de rijke jongeling horen stellen, dringt zich op: Wat moet ik doen? Maar dan dat antwoord over hoe moeilijk het kan zijn, eigenlijk onmogelijk. We maken de balans op, voordat we weer richting advent en kerst gaan, op zoek naar nieuwe hoop. Dat doen we met het intrigerende verhaal van de man, die als de rijke jongeling bekend is geworden en die te horen krijgt dat het voor hem moeilijker zal worden om nog door het oog van de naald te ontsnappen. Het gaat echter in dat verhaal om meer dan ontsnappen. En ook de lezing uit het eerste testament plaatst het verhaal dat centraal staat in een bijzonder daglicht. Maar nu eerst aan het begin de vraag, die doorklinkt in de Psalm, ik deed toch alles zoals het moest, waarom dan dit..., een vraag waaraan een ieder van ons ook bij tijd en wijle niet ontkomt.

Psalm 119, 121 – 128 (NBV)

Ik heb altijd gedaan wat recht is en wettig, geef mij niet over aan mijn onderdrukkers. Waarborg het geluk van uw dienaar, sta niet toe dat hoogmoedigen mij verdrukken. Mijn ogen smachten naar de redding die u brengt, naar de gerechtigheid die u hebt beloofd. Toon uw dienaar uw genade en trouw, onderwijs mij in uw wetten. Ik ben uw dienaar, geef mij inzicht, dan leer ik uw richtlijnen kennen. Het is tijd om in te grijpen, HEER, overal wordt uw wet geschonden. Maar ik, ik heb uw geboden lief,

meer dan goud, dan zuiver goud. Ik richt mij naar al uw regels en haat elk bedrieglijk pad.

Zingen: Liedboek 793

Lezing: Deuteronomium 15, 1 – 11 (NBV)

(God liefhebben met alles wat in uw vermogen ligt) Na de spijswetten, over het eten van vlees, volgt een gedeelte dat loopt vanaf 14,22 over wat je met je geld en met wat je verdient in de oogst doet, je tienden geven

Elk zevende jaar moet u algemene kwijtschelding verlenen. Dat houdt het volgende in: elke schuldeiser moet iedereen die iets van hem heeft geleend zijn schuld kwijtschelden; hij mag zijn volksgenoot, zijn broeder, niet tot afbetaling dwingen, want de kwijtschelding is afgekondigd in de naam van de HEER. Van een buitenlander mag u wel betaling vorderen, maar wat u van een volksgenoot te goed hebt moet u kwijtschelden. Overigens zal niemand van u in armoede leven, zozeer zal de HEER u zegenen in het land dat hij u in bezit zal geven, tenminste, als u hem gehoorzaamt en de geboden die ik u vandaag voorhoud zorgvuldig naleeft; dan zal de HEER, uw God, u zeker zegenen, zoals hij beloofd heeft. U zult aan veel volken leningen verstrekken, maar zelf hoeft u niet te lenen. U zult over veel volken macht uitoefenen, maar zij niet over u. Zou er in een van de steden in het land dat de HEER, uw God, u zal geven toch iemand uit uw eigen volk gebrek lijden, dan mag dat u niet koud laten. U mag uw hand niet op de zak houden, maar u moet diep in de buidel tasten en hem lenen zo veel als hij nodig heeft. Wees niet zo berekenend om bij uzelf te denken: Het zevende jaar, het jaar van de kwijtschelding, komt eraan – waardoor u zich afsluit voor de ellende van uw volksgenoot en hem met lege handen laat gaan. Als hij dan de HEER zijn nood klaagt om wat u hem hebt aangedaan, zal het u als zonde worden aangerekend. Geef hem dus ruimhartig en zonder spijt, en de HEER, uw God, zal u erom zegenen in alles wat u doet en onderneemt. **Armen zullen er altijd zijn bij u. Daarom druk ik u op het hart om vrijgevig te zijn tegenover iedereen in uw land die in armoede leeft of er slecht aan toe is.**

Zingen: Liedboek 912

Lezing: Marcus 10, 17 – 31 (NBV)

Toen hij zijn weg vervolgde, kwam er iemand naar hem toe die voor hem op zijn knieën viel en vroeg: 'Goede meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?' Jezus antwoordde: 'Waarom noemt u mij goed? Niemand is goed, behalve God. U kent de geboden: pleeg geen moord, pleeg geen overspel, steel niet, leg geen vals getuigenis af, bedrieg niemand, toon eerbied voor uw vader en uw moeder.' Toen zei de man: 'Meester, sinds mijn jeugd heb ik me daaraan gehouden.' Jezus keek hem liefdevol aan en zei tegen hem: 'Eén ding ontbreekt u: ga naar huis, verkoop alles wat u hebt en geef het geld aan de armen, dan zult u een schat in de hemel bezitten; kom dan terug en volg mij.' Maar de man werd somber toen hij dit hoorde en ging terneergeslagen weg; hij had namelijk veel bezittingen.

Jezus keek de kring rond en zei tegen zijn leerlingen: 'Wat is het moeilijk voor rijken om het koninkrijk van God binnen te gaan.' De leerlingen schrokken van zijn woorden. Maar Jezus zei nog eens uitdrukkelijk: **'Kinderen, wat is het moeilijk om het koninkrijk van God binnen te gaan: het is gemakkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan dan voor een rijke om het koninkrijk van God binnen te gaan.'** Nu waren ze nog meer ontzet, en ze zeiden tegen elkaar: 'Wie kan er dan nog gered worden?' Jezus keek hen aan en zei: 'Bij mensen is dat **onmogelijk**, maar niet bij God, want bij God is alles mogelijk.' Petrus nam het woord en zei: 'Maar wij hebben alles achtergelaten om u te volgen!' Jezus zei: 'Ik verzeker jullie: iedereen die broers of zusters, moeder, vader of kinderen, huis of akkers heeft achtergelaten omwille van mij en het evangelie, zal het honderdvoudige ontvangen: in deze tijd broers en zusters, moeders en kinderen, huizen en akkers, al zal dat gepaard gaan met vervolging, en in de tijd die komt het eeuwige leven. Vele eersten zullen de laatsten zijn en vele laatsten de eersten.'

Zingen: Liedboek 990

Overdenking

Zusters en Broeders,

Bij het overdenken van deze ongemakkelijke teksten met hun onmogelijke opdracht in de dagen die achter ons leggen, realiseerde ik me dat juist die eerste reactie me aan het denken zou moeten zetten. Immers, als de tekst niet schuurt, waarom zou je hem ter harte nemen. Nee juist het schurende mag, moet je wakker schudden, moet ons wakker schudden, omdat de boodschap hoe onmogelijk ook, hoe angstig misschien ook, er altijd ook een mag zijn van perspectief, onze studie daagt ons ook uit. Kunnen we nog ontsnappen, door het oog van de naald, ook als we weten dat dat oog voor de kameel geen uitweg biedt? Is er in deze tijd een weg om te gaan, bijna als bij een verwerking van rouw en verdriet, van gemis.

Ook en misschien wel juist in onze tijd en onze wereld is er angst voor het verlies van dat, wat je zo dierbaar was. Veel mensen hebben het gevoel dat de wereld, waarin ze leven, het land, waarin ze zijn groot geworden niet meer van hen is. Ook zijn we onzeker over de toekomst van onze moeder aarde. Maar daarvoor, voor haar behoud, iets te moeten prijsgeven, is niet gemakkelijk. Wie heeft niet iets, wat hij of zij nog graag zou willen behouden, maar waarvan je je ook realiseert dat het in onze tijd eigenlijk niet meer kan. En dan hebben we het niet alleen over onze rijkdom, en toch...

Ooit was het een oudere broeder, die mij als jonge optimist vertelde, dat hij, toen hij stond voor een grote operatie, zich opeens realiseerde dat hij, als de operatie onverhoopt niet goed zou gaan, hij toch zou terugzien op een mooi leven. Hij was bereid zijn leven te verliezen, maar op het moment dat hij me dat vertelde en we ons dat realiseerden, zaten we nog steeds tegenover elkaar en was in feite alle onzekerheid zomaar verdwenen. Nu ik zelf op leeftijd raak, ontroert dat verhaal me meer dan ik misschien zelfs wil toelaten, die boodschap raakt me meer dan ik me toen realiseerde, maar hij daagt me ook uit, mezelf de vraag te stellen of ik dat lef wel heb.

Het is misschien ook dat, wat onder de verzuchting van de Psalmddichter schuilgaat, ik bedoel dit, al die nauwgezetheid bij het naleven van de geboden, wat haalt het uit. Het lijkt alsof de Psalmddichter een gevoel verwoord van iemand, die alles keurig doet en toch het gevoel van zekerheid mist. In feite mist hij het vertrouwen, misschien wel de losheid van de Geest. En de vraag, die ik daarbij vandaag stel ook met het oog op

de andere teksten, is naleven alleen voldoende, is zeggen dat het, het kostbaarste is, is dat voldoende of moet er toch ook sprake zijn van meer, dat je het niet doet, omdat het moet, maar dat je het doet omdat het je bevrijdt van juist die angst en onzekerheid dat het je niet gaat lukken.

Een mooie oefening of je het doet met hart en ziel of omdat je volgens de regel leeft, vertelt ons het gedeelte uit Deuteronomium. In deze tekst gaat het naast hart en ziel ook om dat, wat in je vermogen ligt. Het zijn de laatste woorden van Mozes. Hieraan vooraf, gaan de voorschriften met betrekking tot de omgang met de oogst, niet alles daarvan hoeft je voor jezelf te houden, genoeg is genoeg. Maar in dit gedeelte gaat Mozes verder, het gaat opnieuw om vertrouwen en los durven laten. Want wat is kwijschelden anders. En dat wat je doen staat, wordt ook in een context geplaatst, namelijk die van de mensen, die je altijd ook in je eigen kring zult en kunt tegenkomen, de mensen, die niet alles hebben en die niet genoeg hebben om rond te komen. En Mozes plaatst dat in het licht van het vertrouwen op Gods zegen en ook dat is een moment, waarbij je bij jezelf de vraag kunt stellen, durf ik dat wel aan of ga ik toch liever voor het zekere in plaats van het onzekere.

En als ik dat zeg zijn we midden in het verhaal dat Marcus vertelt als het verhaal van een toevallige voorbijganger op de weg naar Jeruzalem. De weg die voor Jezus niet goed gaat aflopen. En niet alleen die ene mens, die als rijke jongeling de geschiedenis is ingegaan, maar feitelijk ook de leerlingen beginnen te begrijpen waar het met Jezus op uitloopt. Zijn verwijzing naar kinderen als degenen bij uitstek om het koninkrijk binnen te gaan, kan nog op onze vertederde instemming rekenen, maar om het maar zo te zeggen als het is, kom ons niet aan onze portemonnee. En in feite begrijpen we wel hoe die mens met veel zich heeft gevoeld. Hij doet toch alles, wat er gevraagd wordt en het zou niet genoeg zijn. En de leerlingen realiseren zich dat het feitelijk onmogelijk is. Ja zegt Jezus het is moeilijker dan een kameel door het oog van een naald. En als gezegd, bij dat beeld is er geen ruimte voor een andere uitleg dan gewoon tot je laten doordringen wat er staat. Mooier wordt het niet.

Maar is daarmee alles gezegd. Als we denken aan de letter van de wet, die iets in onze geest teweeg wil brengen. Geen letterknechterij, maar wel

nadenken over de vraag wat in jouw vermogen ligt om je liefde voor de Eeuwige ten opzichte van de ander gestalte te geven.

En daarmee zijn we terug bij de Psalm en we zijn ook terug bij de angsten van onze tijd. De angst voor de toekomst, waar ook ons de grote vraag gesteld wordt, wat wij bereid zijn op te geven als de toekomst op het spel staat. Want ook bij die vraag schrikken de leerlingen terug, ook als Jezus verwijst naar kruisdood.

De vraag, die van alle tijden is, is de vraag of we krampachtig blijven plannen om de opwarming te doen verminderen of zijn we bereid om daarvoor meer te doen zo zelfs dat het in ons vlees snijdt. Zijn we in staat tot iets onmogelijks. Maar ook, zijn we met al de mensen, die we tegenkomen met andere gewoonten en gebruiken, bereid iets van onze eigen identiteit prijs te geven. En sterker nog hoe gaan we om met mensen, die niet het geluk aan hun kant hadden of erger, die hun geluk hebben vergooid. Is er voor hen geen plaats.

Ik vind dat ingewikkeld, omdat het gemakkelijker is om het over anderen te hebben dan over mijzelf. Maar ik vind het ook ontroerend als ik iets van mij zelf herken, de worsteling om te durven, om lef te tonen: los te laten voor een betere en gezondere toekomst. Als ik van de mensen om mij heen een spiegel krijg voorgehouden, dat we steeds weer mogen leren te vertrouwen, door te durven loslaten van het vele dat we hebben.
Amen

Stilte – Muziek

Open ruimte- voor reacties op de preek, de lezingen of voor stilte om het gehoorde te laten bezinken

Voorbeden-Stilte-Onze Vader

In de voorbede denken we aan alles...

Onze Vader die in de hemel zijt,
Uw naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome,
Uw wil geschiede zoals in de hemel zo ook op aarde,

Geef ons heden ons dagelijks brood,
en vergeef ons onze schulden gelijk ook wij onze schuldenaars vergeven
en leid ons niet in verzoeking maar verlos ons van de boze
want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid
tot in eeuwigheid, Amen.

Gemeentezang: Liedboek 806

Uitzending en zegen.

Als je gelooft dat een glimlach sterker is dan een wapen, als je gelooft in
de kracht van een aangeboden hand, wanneer je gelooft dat datgene wat
mensen verenigt sterker is dan wat mensen scheidt, wanneer je gelooft
dat verschillend zijn een rijkdom is en geen bedreiging,

Als je weet dat je zelf de eerste stap zult moeten zetten en niet de ander,
als je in staat bent om hoop de argwaan te laten overwinnen, wanneer de
vreemdeling voor jou een zuster is die dicht bij je wil zijn, wanneer je uit
liefde, zonder eigenbelang, iets van je tijd wilt aanbieden, als je kritiek
kunt aanvaarden, daar je eigen voordeel mee gaat doen, zonder af te
wijzen of je te verdedigen, als je het verstaat een mening die van de jouwe
verschilt aan te nemen, wanneer je weigert mee te gaan in het denken: na
ons de zondvloed, wanneer je je opstelt aan de kant van de arme en
onderdrukte, zonder daarbij de held te spelen, als je gelooft dat de liefde
de enige kracht van het gesprek is, als je gelooft dat vrede mogelijk is
dan ben je op weg naar vrede.

Wij vragen om de zegen van de Eeuwige op die weg,
Moge de Eeuwige ons zegenen en behoeden, Moge het gelaat van de
Eeuwige over ons schijnen en ons genadig zijn, Moge de Eeuwige zijn
gelaat naar ons wenden op die weg naar de vrede.

Amen

Gemeentezang: Liedboek 416